

СИНОНІМІЯ ТА АНТОНІМІЯ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Рубашевська О. О.

студентка ННІ філології та журналістики

Велика А.М., викладач

Житомирський державний університет

імені Івана Франка,

м. Житомир, Україна

Питання про синоніми та антоніми завжди цікавили лінгвістів, привертали до себе їхню увагу. Вміння використовувати антоніми та синоніми в нашому мовленні – це важлива навичка, яка вимагає багато часу, уваги та зусиль. На допомогу студентам та викладачам приходять словники. Проте ними також потрібно вміти користуватись.

У даній статті акцентується увага на необхідності вживання антонімів та синонімів при вивченні англійської мови. Подається узагальнення та систематизація теоретичного і практичного матеріалу з проблеми, що досліджується. Наведено приклади лексичних одиниць, які найчастіше вживаються під час опанування іноземної мови. Доведено ефективність роботи з антонімами та синонімами за допомогою складання логічних зв'язків.

Актуальність полягає в тому, що використання різних прийомів роботи з лексикою англійської мови необхідне для розвитку мовлення та покращення комунікативних навичок. Уміле володіння лексикою мови виявляється, передусім, в здатності вибрати те слово, яке чітко виразить думку. Тому значне місце посідає саме аналіз та засвоєння синонімічних та антонімічних засобів. Таким чином, це свідчить про актуальність дослідження.

Метою статті є аналіз лінгвістичної літератури з проблем синонімії та антонімії при вивченні англійської мови, наведення та аналіз ілюстративного матеріалу.

Об'єктом даного дослідження є синонімічні та антонімічні одиниці англійської мови.

Предмет дослідження – антоніми та синоніми в роботах вітчизняних та зарубіжних лінгвістів, тематичні словники словники та праці, написані англійською та українською мовами.

Синонімія та антонімія – це дві універсальні системні лексикологічні категорії. Їх вивчення ґрунтується на теоретичних концепціях української та англійської мов.

Англійська мова, як і українська, надзвичайно багата синонімами. Вони використовуються у всіх стилях мовлення, як в усному, так і в письмовому варіантах.

Синоніми використовують для підвищення виразності мови, що дозволяє уникати одноманітності, для уточнення поняття .

1. Синоніми – це слова близькі (або подібні) за значенням, що відрізняються відтінками значення або експресивними та стилістичними особливостями. Таке розуміння синонімів панувало в лінгвістиці у першій половині XIX ст. Цієї думки дотримуються науковці О. Р. Будагов, О. М. Гвоздєв, О. С. Ахманова, Ю. С. Степанов, О. Б. Шапіро, Д. М. Шмельов, С. Скорупка та ін. О. Б. Шапіро, наприклад, дає таке визначення синонімів: "Синонімами є різні за своїм звуковим складом слова, які визначають одні й ті ж поняття, у вираженні яких вносяться додаткові значення" [5, с. 75].
2. "Синоніми – слова тільки тотожні за значенням" [10, с. 12], вони мають "ідентичні лексичні значення; розрізнятися вони можуть тільки стилістично, емоційним забарвленням та ступенем вживання" [Там же].

Арнольд І. В. виділяє 2 групи синонімів: ідеографічні та стилістичні.

Порівняємо: to burn:

- to blaze (to burn fiercely),
- to flame (to burn or cause to burn brightly),
- to flare (to burn or cause to burn with an unsteady or sudden bright flame),

- to glow (to emit a steady even light without flames).

Такі слова позначають різну інтенсивність та прояви одного й того ж процесу - процесу горіння. Це приклад ідеографічних (смыслових) синонімів.

«Ідеографічні синоніми - це такі синоніми, що відрізняються відтінками значення, ступенем інтенсивності вираження поняття, додатковими значеннями або вживанням і сполучуваністю з іншими словами. Так, наприклад, між словами to understand та to realize слід зазначити, що перше відноситься до якогось конкретного вислову (to understand a text/ word/article), а друге має на увазі здатність зрозуміти якусь ситуацію» [2, с. 291].

Стилістичні ж синоніми – це близькі, а інколи й тотожні за значенням слова, які вживаються у різних жанрах / стилях мови:

- Father (нейтральний варіант);
- Parent (офіційно-діловий варіант);
- Dad (розмовний варіант).

Вони відрізняються емоційною забарвленістю або відношенням до різних стилів [2, с. 298].

Також синоніми поділяють на повні та часткові.

Повними, або як їх ще називають абсолютними синонімами, називають, слова, в яких збігається смислова структура, вони тотожні за змістом.

Це явище рідкісне, їх у мові дуже мало. Як правило, такі слова пов'язані з термінологією (screenwriter – scriptwriter – scenarist – сценарист).

Відоме таке явище, як американізми. Вони теж впливають на утворення синонімічних пар в англійській мові (cosy – swimsuit, jumper – sweater).

Значна кількість синонімів з'явилась в результаті появи широкого використання у сучасній англійській мові скорочень: sis – sister, telly – television, phone – telephone, fridge – refrigerator.

Часткові синоніми – багатозначні слова, що збігаються тільки в деяких своїх словникових значеннях. Вони можуть різнитися відтінками значень, емоційно-експресивним забарвленням, стилістичними функціями: convince – persuade; survive – outlive [9, 207-208].

Інша група слів - це антоніми. Антоніми – це слова різні за звучанням і протилежні за значенням [8, с. 17]. Проте не до всіх слів мови ми можемо їх підібрати.

Перш за все, це стосується назви конкретних предметів. Для них антоніми не характерні. Наприклад: foot, eye, pen, sun, ball.

Однак, слова, які вказують на якість предмета, мають відповідні антоніми.

Це можуть бути різні частини мови: дієслова (enter – go out), прикметники (cold – hot), іменники (courage – cowardice), прислівники (dark - light).

Іменники, що мають антонімічні пари, можна поділити на декілька груп:

- стан або діяльність людини: work – rest, life – death, health – illness;
- почуття, настрої і властивості людини: love – hatred, joy – sorrow, timid – arrogant;
- час: day – night, summer – winter, beginning – end.

Існує безліч антонімічних пар до прикметників, що позначають якість предмета: wet - dry, dirty - clean, wide - narrow.

Для того, аби запам'ятати англійське слово, необхідно провести асоціації та сформувані на підсвідомості нерозривний зв'язок. Вчені погоджуються з таким твердженням. Коли ми підбираємо до слів антоніми та синоніми, ми створюємо подібні зв'язки.

За рекомендаціями викладачів іноземних мов, слова краще вчити по темах. Адже читаючи текст, ми зустрічаємо багато синонімів та антонімів до одного й того ж слова, про яке йдеться у розповіді. Це сприяє ефективнішому запам'ятовуванню. Якщо ми заучимо синонімічні та антонімічні пари, то створимо на підсвідомому рівні міцні зв'язки. В результаті ми зможемо довше пам'ятати інформацію.

Ілюстрацією може бути приклад – прикметник «beautiful»:

- підберемо синоніми до цього слова (а їх є чимало): pretty, lovely, handsome, comely;
- знайдемо антоніми (їх також велика кількість): awful, horrible, dreadful.

Можна дійти висновку, що запам'ятовуючи лише одне слово, ми поповнюємо свій лексичний запас одразу на ще декілька слів (як мінімум, на три). Ми створюємо асоціативні зв'язки, і тому інформація затримається надовго в нашій пам'яті.

Це лише демонстрація, за яким принципом відбувається запам'ятовування іншомовних слів. На практиці, зазвичай, пропонуються значно складніші ланцюжки синонімів/антонімів.

Список найпоширеніших прикметників та їх синонімів при вивченні англійської мови: good – excellent – amazing – wonderful – pleasant – marvelous – exceptional – super – outstanding – terrific – splendid; happy – contented – cheerful – joyful – elated – delighted ; big – huge – giant – gigantic – enormous – large – massive – stupendous – bulky; little – small – tiny – miniature – mini –itsy-bitsy - compact; pretty – beautiful – charming – cute – elegant – good-looking – lovely – exquisite – handsome – dazzling; bad – awful –rotten - naughty – mean – nasty – terrible – dreadful; sad – depressed – downcast – blue – dejected - gloomy – sorrowful – fearful; boring – tedious – monotonous – uninspiring – tiresome – spiritless .

Варто звернути увагу й на те, що слова в даному списку, які характеризують позитивні якості, здатні утворювати слова - антоніми , що негативно характеризують людей, предмети або явища.

Окрім прикметників, синонімічні ряди притаманні й дієсловам. Ось деякі із часто вживаних синонімів-дієслів: to like – to approve – to fancy – to respect – to enjoy – to admire, to walk – to hike – to stroll – to parade – to tiptoe – to march, to laugh – to chuckle – to guffaw – to howl – to giggle – to roar, to run – to jog – to hurry – to hustle – to dash – to fly – to race – to sprint – to gallop, to say– to remark – to state – to shout – to whisper – to declare – to exclaim – to explain – to announce, to look – to observe – to watch – to spy – to notice – to examine – to glance – to view – to inspect.

Працювати із антонімами чи синонімами - цікава справа. Це може будуватися таким чином: заучування слів у парах, виконання різноманітних вправ (підбір синонімів чи антонімів до запропонованих слів, складання власних речень, ситуацій, есе тощо) [11; 12; 14]. Важливо приділяти особливу

увагу перекладу з української мови на англійську та навпаки.

Висновки і перспективи подальшого дослідження. Вивчення синонімів та антонімів спирається на загальні теоретичні концепції англійської та української мов; зменшує тавтологічні помилки під час виконання усних та письмових завдань; поповнює наш лексичний запас; передбачає розгляд слів у їхньому зв'язку з іншими словами мови, близькими чи протилежними за значенням.

Незважаючи на те, що дослідженню проблеми взаємодії синонімів та антонімів в англійській мові приділялось багато уваги, вона досі потребує всебічного аналізу особливостей та властивостей зазначеного явища.

Література:

1. Англо-русский синонимический словарь / Ю. Д. Апресян. – 4-е изд., стер. – М. : Рус. яз., 1979. – 543 с.
2. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка / И. В. Арнольд. – 2-е изд. перераб. – М. : ФЛИНТ : Наука, 2012. – 376 с.
3. Балла М. І. Англо-український словник. Т. 1. – К. : Освіта, 1996. – 752с.
4. Балла М. І. Англо-український словник. Т. 2. – К. : Освіта, 1996. – 711с.
5. Блумфилд Л. Язык / Л. Блумфилд. – М., 1968. – 607 с.
6. Валігура О. Р. Англійська мова. Комплексна підготовка до зовнішнього незалежного тестування / О. Р. Валігула, Л. М. Давиденко. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2015. – 480 с.
7. Девлин Д. Словарь синонимов и антонимов английского языка / Д. Девлин. – М. : Центрполиграф, 2005. – 559 с.
8. Ганіч Д. І. Словник лінгвістичних термінів / Д. І. Ганіч, І. С. Олійник. – К.: Вища школа, 1985. – 360 с.
9. Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства: підручник. - 2-ге Вид. - К.: Академія, 2009. - 334 с.
10. Нечитайло О.І. Синоніми в лексикографії / О.І. Нечитайло. – К., 1967. – 130 с.
11. Cleary, Brain P. Stop and GO, Yes and No : What is an Antonym? (Words are categorical). – Millbrook Press, Minneapolis, MN, 2006. – 35 p.

12. Gairns R. Working with words : A guide to teaching and learning vocabulary / R Gairns, J. St. Redman. – Cambridge : Cambridge University Press, 1991. – 175 p.

13. Advanced Antonyms Exercise 7. – English Maven [Electronic resource]. – Mode of access : englishmaven. Org/ HP6/ Advanced%20Antonym...

14. Синонимы и антонимы [Электронный ресурс]. – Режим доступа : 1way-to-english.livejournal.com/ 200373.html?title...hashtags...

15. Синонимы и антонимы. Как учить слова? [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [http://www. memorysecrets.ru/stati/sinonimi-i-antonimi-kak-uchit-slova.html](http://www.memorysecrets.ru/stati/sinonimi-i-antonimi-kak-uchit-slova.html)

УДК 82-31

Філологічні науки

ЖІНОЧІ ОБРАЗИ РОМАНУ ДЖЕЙМСА ХЕДЛІ ЧЕЙЗА «НЕМАЄ ОРХІДЕЙ ДЛЯ МІС БЛЕНДІШ»

Халявка Л. В.

*викладач факультету філології та журналістики
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна*

Протягом усієї історії людства найзагадковішим, найхитрішим, найпідступнішим та найчарівнішим є образ жінки. Її оспівували усі генії різних видів мистецтва, нею захоплювалися і проклинали, обожнювали та ненавиділи. Найкраще образ жінки було відображено в художній літературі. Не винятком став і відомий британський письменник Джеймс Хедлі Чейз.

Особливістю стилю майстра «крутого детективного» роману були влучні короткі описи своїх героїв. Автор рідко використовує розлогі описи та розмисли, обмежувався кількома фразами про кожного героя. Тому про вдачу персонажів можемо говорити опираючись на їх вчинки [1, с.1].

Дебютний роман «Немає орхідей для міс Блендіш» одразу приніс Чейзу світову славу, він буквально прокинувся знаменитим наступного ранку після публікації твору. Але які саме жіночі образи оживають на сторінках бестселеру?